

Newsletter

Asijský program

5/2010

květen 2010

Měsíčník o dění na asijském kontinentu

V tomto vydání najdete

Neklid na Korejském poloostrově

Čína a Evropská unie se dohodly na intenzivnějším dialogu v oblasti klimatických změn

Historicky první návštěva českého premiéra v Mongolsku

Komentované zprávy

Neklid na Korejském poloostrově

Petra Prášilová

Po potopení jihokorejského plavidla Čchonan u námořní hranice se Severní Koreou přichází nové znepokojivé zprávy týkající se jaderných testů, které Severní Korea údajně plánovala spustit v průběhu května. Ačkoliv jihokorejský premiér tuto informaci odmítl potvrdit, ačkoli čínská diplomacie tvrdí, že se KLDK na testy připravuje již od února, uvádí sever *luned.cz*. Pchjongjang opustil šestistranná jednání a odmítá spolupráci v otázkách odzbrojování i přes tvrdé sankce, které na něj uvalila OSN po loňských jaderných testech.

21. dubna 2010 byli navíc na území Jižní Koreje zatčeni dva špioni Pchjongjangu, kteří měli za úkol zavraždit dříve vysoce postaveného státníka, nyní odpůrce Kim Čong Ila, který se na jihu ukrývá a brojí proti diktátorovi. Události za poslední dva měsíce tak vyhrotily napětí na Korejském poloostrově. Jihokorejská armáda drží pohotovost a je připravena zasáhnout v případě pohybu vojsk Severu, prezident Lee Myung Bak však nemůže podniknout mnoho, a tak se severokorejské aktivity stávají silným nátlakem na jeho administrativu.

Pchjongjang mimi jiné obviňuje Jih za opakované proniknutí do výsostných vod KLDK, což Jižní Korea popírá a znovu upozorňuje na potopení plavidla Čchonan, z kterého oficiálně nařkla Sever na půdě OSN. Jedním z bezprostředních důsledků současné krize je přerušení obchodních styků mezi Severem a Jihem a deportace jihokorejských zaměstnanců ze společného podniku Kaesongu. Jižní Korea také znovu spustila dříve ukončenou propagandu na „horké“ hranici, kde z tiskařů vysílá západní zprávy, hudbu a srovnává oba režimy. KLDK prohlásila, že pokud provokativní propaganda neustane, zařízení zničí střelbou.

Přestože média prezentují neklid za severní hranicí velmi pesimisticky, běžný život na jihu poloostrova se příliš nemění. Lidé si zřejmě již zvykli na pravidelné krize ve vztazích se Severem. Vždyť technicky jsou obě Koreje stále ve válce, protože mírová smlouva nikdy nebyla podepsaná.

Čína a Evropská unie se dohodly na intenzivnějším dialogu v oblasti klimatických změn

Václav Kopecký

Na konci dubna byla ustavena skupina, která má koordinovat postup obou aktérů v jejich nakládání s klimatickými změnami a přispět tak k lepší vyjednávací pozici na klimatickém summitu Mexiku, který se bude konat v prosinci tohoto roku. Dialog má probíhat na několika úrovních včetně ministerských konzultací a má dojít i k posílení vědecké spolupráce. Součástí dohody je také zřízení horké klimatické linky. Podobný mechanismus již funguje mezi Čínou a Spojenými státy.

Čína se především snaží vylepšit si svoji reputaci. Právě v EU a jejích největších státech totiž zněly velmi kritické hlasy k čínskému vystupování na klimatickém summitu v Kodani. Tato kritika zatím sice nevedla k nějakému razantnímu přehodnocení klimatické politiky EU ani neovlivnila bilaterální vztahy, ale posílila roli klimatických skeptiků, což není v čínském zájmu. Navíc se Čína snaží vylepšit svoji již relativně silnou vyjednávací pozici, kdy chce vystupovat jako mluvčí rozvojového světa a hlubší dialog s EU jí může jen pomoci.

Novou platformu pro dialog však není třeba nijak přeceňovat. Ačkoliv se Evropská unie snaží hrát v klimatických rozhovorech zásadní roli, na kodaňském summitu se jí to nedařilo a Číňané si to uvědomují. Zároveň však plně podporují dobrovolné snižování emisí v rámci sedmadvacítky a oceňují jakýkoliv transfer nových technologií, jelikož z obou věcí mohou profitovat. Prosincový summit v Mexiku však ovlivní spíše role Spojených států a jejich případná klimatická legislativa než jakákoliv spolupráce s EU.

Historicky první návštěva českého premiéra v Mongolsku

Pavel Maškarinec

Ve dnech 19. až 20. dubna se uskutečnila historicky první návštěva českého premiéra v Mongolsku. Oficiální návštěva předsedy vlády ČR Jana Fischera, která následovala dvoudenní návštěvu Arménské republiky (17. až 18. dubna), se konala na pozvání mongolského premiéra Süchbátaryna Batbolda při příležitosti šedesáti let od navázání diplomatických vztahů mezi oběma zeměmi. V doprovodu premiéra Fischera necestovala pouze jeho manželka, ale rovněž mise českých podnikatelů, jejímž cílem bylo jednat s představiteli Mongolska o rozšíření obchodní spolupráce.

Dvoudenní návštěva započala individuálním setkáním obou premiérů, na němž Batbold vyslovil přání, aby toto setkání přispělo k dalšímu rozvoji bilaterálních vztahů obou zemí a ČR se stala „mostem spolupráce“ mezi Mongolskem a EU. Premiér Fischer v podobném duchu vyjádřil ochotu pomoci Mongolsku při nelehkých jednáních s EU, týkajících se zavádění unijních ekonomických a sociálních standardů a norem v Mongolsku. Tato problematika je přitom z mongolského pohledu velmi významná. Mongolsko disponuje na základě tzv. zvýhodněného obchodního režimu

(Všeobecný systém preferencí/Generalized System of Preference) přednostním přístupem na trhy Evropského společenství. V rámci tohoto systému je země schopna exportovat do unie přibližně 7200 druhů zboží, na které se nevztahuje dovozní clo, nicméně právě nedostatečné naplňování evropských norem brání Mongolsku naplno využívat této možnosti. Reformy na tomto poli by současně podle Batbolda měli zajistit vyškrtnutí Mongolska ze seznamu ne-tržních ekonomik, který vydala Evropská komise (více).

Dalším tématem jednání byla situace okolo hospodářské krize a jejího dopadu na mongolské občany pracující v ČR. V průběhu návštěvy českého premiéra schválila mongolská vláda, po konzultaci se stálým výborem parlamentu, návrh zákona k ratifikaci mezivládní smlouvy mezi Mongolskem a ČR o spolupráci v sociální oblasti. Na základě této smlouvy by získali mongolští občané pracující v ČR možnost vyplácení důchodů z mongolské nebo české strany podle celkové délky jejich pracovního kontraktu v ČR a odvedených příspěvků na sociální pojištění. Oba premiéři se v této otázce shodli na nutnosti bližší spolupráce mezi zainteresovanými ministerstvy a uzavření dohody v co nejbližší budoucnosti (k 30. 4. 2010 evidují úřady práce v ČR 3620 Mongolů, zatímco vrcholu dosáhla tato hodnota v listopadu 2008, kdy její výše dosáhla 13 256 a Mongolové tvořili pátou největší komunitu pracujících cizinců v ČR).

Mongolský premiér navrhl rovněž navázání vztahů v obranném sektoru, výměně informací a spolupráce mezi vědeckými institucemi, spolupráci při mírových operacích, výměně na poli technologií, zvýšení počtu mongolských studentů na českých univerzitách nebo prohloubení spolupráce ve vzdělávacím sektoru.

Hlavní oblastí, na níž obě strany během setkání kladly nejvyšší pozornost, nicméně byla ekonomická spolupráce obou zemí. Mongolsko patří z hlediska rozvojové politiky ČR dlouhodobě mezi osm prioritních zemí české rozvojové pomoci, což demonstrovala návštěva premiéra Fischera v současně největším projektu rozvojové spolupráce, jímž je modernizace uhelné elektrárny v hlavní město Ulánbátaru. Z hlediska českých podnikatelů přitom představuje Mongolsko perspektivní zahraniční trh, kde mohou české podniky získat zajímavé zakázky a to především ve stavebnictví a souvisejících aktivitách, v oblasti těžby nerostných surovin a následné rekultivaci vytěžených lokalit, projektech zdrojů a úpraven pitné vody, čištění průmyslových i městských odpadních vod, odstraňování starých ekologických zátěží, výstavbě infrastruktury nebo dodávkách technologií pro kožedělný a potravinářský průmysl, tedy oblastech, v nichž v některých, mají české firmy, díky dlouhodobé rozvojové pomoci, vybudovanou dobrou základnu pro rozšiřování nových obchodních aktivit a tím současně přispívat k dalšímu rozvíjení vzájemných přátelských vztahů obou zemí, jež se datují dlouho před rok 1989, kdy bylo Československo druhým nejvýznamnějším partnerem Mongolska.

Tipy na publikace

International Politics

Monotematické číslo magazínu International Politics European and Asian Regionalism: Form and Function vydavatelského domu Palgrave Macmillan se zaměřuje na evropské a asijské formy regionalismu, srovnání regionální integrace v EU a východní Asii, zahraniční politiku EU vůči východní Asii nebo vztahům EU s Čínou a ASEANem.

East – West Center (Asia Pacific Bulletin, No. 55)

Thuy Do se ve své analýze Vietnamese Diplomacy in 2010: From Vision to Action věnuje vietnamským mezinárodním vztahům v roce 2010, kdy Vietnam na jedné straně opouští místo nestálého člena Rady bezpečnosti OSN, ale na druhé straně se chystá pokračovat v rozvíjení svého diplomatického úsilí ve snaze posílit vlastní postavení v regionálním i globálním měřítku. V roce 2010 Vietnam převeze předsednictví v ASEANu, oslaví šedesáté výročí navázání diplomatických vztahů s Čínou a současně si připomene patnáct let od posunu k multilaterální mezinárodní politice. Právě v roce 1995 se Vietnam stal členem ASEANu, normalizoval vztahy se USA, a podepsal rámcovou dohodu o spolupráci s EU.

Pozvánka

AGA-SHIO /JAP/- Hiromitsu Agatsuma (šamisen) a Satoru Shionoya (piano)

Kdy: Středa 2. 6.

Kde: Divadlo Archa, Na Pořící 26, 110 00, Praha 1

Program: Koncert unikátního japonského dua. Hiromitsu Agatsuma patří k největším současným japonským hvězdám hry šamisen. V Arše bude s Agatsumou na scéně pianista Satoru Shionoya. Jejich duo, kterému říkají Aga – Shio vytváří zcela nový, žánrově nezařaditelný styl japonské hudby.

Info: <http://www.archatheatre.cz/cz/menu/program/02062010day.html>

Slavnosti: Bodaidžu macuri – „Svátek lip“, japonské slavnosti jara na Vyšehradě

Kdy: Sobota 5. 6. od 13.45

Kde: Vyšehrad

Program: 5. ročník oslav vrcholícího jara – tentokrát rozšířený o vítání božstva na náplavce na Výtoni a alegorický průvod, ale i o oblíbené tlučení rýžových hnětenek omoči. Opět nebude chybět japonské divadlo (mim Inoue Makoto), hra na tradiční japonské nástroje (Ōsako Seizan, Satō Kenya: šakuhači a šamisen) – a samozřejmě japonské bubny wadaiko, lukostřelba kjúdó, buddhistická miniliturgie ani hry pro děti.

Pořadatel: Česko-japonská společnost ve spolupráci s NKP Vyšehrad, Velvyslanectvím Japonska v ČR a Asociací Japonců žijících v ČR.

Info: www.japan.cz/vysehrad

Indonéský filmový festival 2010

Kdy: Úterý 8. 6. až čtvrtek 10. 6.

Kde: Městská knihovna v Praze, Mariánské nám. 1, Praha 1

Program: Všechny filmy s anglickými titulky. Vstup zdarma.

Info: <http://www.indonesia.cz/indonesky-filmovy-festival-jiz-poctvrte-v-praze/>

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátor projektu: Jan Trnka Tajemník: Jan Trnka Komentované zprávy: Václav Kopecký, Pavel Maškarinec, Petra Prášilová Tipy na publikace: Pavel Maškarinec Pozvánka: Jan Trnka Grafický návrh: Side2 Šablona: Petr Netuka Sazba: Pavel Maškarinec Kontakt na redakci: newsletter.ap@amo.cz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

© Asociace pro mezinárodní otázky 2010
